

Förord till 2023 års årliga konkurrensrapport

av Margrethe Vestager, verkställande vice ordförande och kommissionsledamot med ansvar för konkurrens

När vi sammanfattar allt som hände under 2023 blir den nära kopplingen tydlig mellan det vi uppnådde och de fortsatta effekterna av krisen. Kriget i Ukraina, som följde omedelbart efter den globala pandemin, och de fortsatta effekterna av dem båda, tvingade EU-kommissionen att dela sin uppmärksamhet mellan å ena sidan krishanteringen och å andra sidan framstegen mot våra långsiktiga politiska mål.

Lyckligtvis kunde vi, inom såväl konkurrenspolitiken som på andra områden, hantera båda. På grund av krisen blev det ytterligare ett ovanligt år för kontrollen av statligt stöd, med mer än 200 beslut som fattades inom den tillfälliga krisramen för covid-19 och den tillfälliga kris- och omställningsram som följde av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Detta kom utöver den redan fulltecknade agendan för statligt stöd, med mer än 600 beslut sammanlagt.

Även när det gäller antitrustlagstiftning och kartellbildning var arbetsbördan tung. Vi fattade fem beslut, utfärdade sex motiverade invändningar och utförde sju oanmälda inspektioner. Detta inbegrep vissa vägledande mål, bland annat böter för Intel för missbruk av företagets dominerande ställning på marknaden för centralprocessor för datorer, och det första beslutet någonsin om konkurrensbegränsande samverkan inom försvarssektorn.

På området koncentrationskontroll ledde ökningen av sammanslagningar och förvärv på grund av krisen till ytterligare ett hektiskt år för kommissionen. Under 2023 antog vi 333 koncentrationsbeslut, av vilka 271 godkändes med ett förenklat förfarande. Kommissionen ingrep i elva föreslagna förvärv och en sammanslagning – Bookings förvärv av eTraveli – förbjöds. Ett särskilt utmärkande fall var Illuma/GRAIL som, trots vårt förbud ett år tidigare, fortfarande krävde vår uppmärksamhet med återställande åtgärder för att få Illuma att upplösa transaktionen.

Parallellt med all denna aktivitet fortsatte kommissionen att sträva efter de politiska prioriteringar som fastställdes 2019, vid början av mandatperioden. Den digitala omställningen skyndades på av pandemin. Detta gör det än mer brådskande för EU att införa rätt politik – en politik som säkerställer att våra digitala marknader är öppna, konkurrensutsatta och säkra, på ett sätt som tjänar de europeiska konsumenternas och företagets intressen. Och effekterna av klimatförändringarna har, oberoende av andra kriser, verklig inverkan på Europa och på den övriga världen och visar hur viktigt det är att vi fortsätter röra oss mot nettonoll.

Under 2023 fortsatte arbetet i rask takt med viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. Godkännandet av upp till 1,2 miljarder euro i statligt stöd för forskning, utveckling och första industriella användning av avancerade moln- och kantdatorsystem omfattade sju medlemsstater och nitton företag, däribland små och medelstora företag. Dessa banbrytande projekt kommer att möjliggöra stora framsteg inom databehandlingsteknik och ge en positiv spridningseffekt i hela EU.

När det gäller omställningen till en grön ekonomi så är konkurrenspolitiken naturligtvis inte Europeiska kommissionens viktigaste verktyg. Ändå har den en viktig roll för att driva på minskningen av växthusgasutsläpp i EU. Under 2023 fick EU:s insatser mot växthusgasutsläpp och klimateffekter stöd på flera sätt av den tillfälliga kris- och omställningsramen för statligt stöd, bland annat stöd till Europas stålindustri för omställning till hållbar vätgas, till havsbaserad vindkraft och till gruvarbetare när EU ställer om för att fasa ut fossila bränslen. Vi offentliggjorde också nya riktlinjer för horisontellt

samarbete som förtydligar hur företag lagligt kan samarbeta för att göra miljömässiga förbättringar inom sin bransch.

Slutligen gjordes under 2023 stora framsteg för förordningarna om digitala marknader och om utländska subventioner. Vad gäller förordningen om digitala marknader utsåg kommissionen sex digitala plattformar till grindvakter för sammanlagt tjugotvå centrala plattformstjänster. Genom att grindvakterna åläggs skyldighet att följa en omfattande lista över vad som är tillåtet och otillåtet leder förordningen om digitala marknader till fler valmöjligheter och större frihet för konsumenter och företag som använder grindvakternas tjänster.

Förordningen om utländska subventioner trädde också i kraft under 2023. Denna förordning kommer att bidra till likvärdiga förutsättningar för företag som får subventioner från länder utanför EU. Kommissionen har nu befogenhet att utreda sådant stöd i syfte att säkerställa att det inte skapar störningar på vår inre marknad. Och om det gör det kan vi vidta lämpliga åtgärder, till exempel böter eller andra påföljder och till och med blockering av transaktioner.

Allt detta tillkommer utöver det fortsatta arbetet med att anpassa våra förfaranden och regler och säkerställa att de är lämpade för framtida utmaningar. För även om 2023 var en balansakt mellan krishantering och framsteg mot våra politiska mål så vet jag att det är mycket som väntar framöver. Lyckligtvis har vi visat vår motståndskraft och återhämningsförmåga när det gäller att verkställa våra konkurrensregler på ett effektivt och konsekvent sätt.

Vi är redo.